

**การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์**

การค้นคว้าอิสระ

ของ

สมพิศ มีสุข

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**

พฤศจิกายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**A STUDY OF THE NEEDS ABOUT ELDERLY SOCIAL WELFARE
PROVISION IN HUAYSAMRAN SUBDISTRICT,
KRASANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Sompis Meesuk

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2011

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์	
ผู้วิจัย	สมพิศ มีสุข	
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน	ที่ปรึกษาหลัก
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านการสร้างบริการและเครือข่าย การเกื้อหนุน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรผู้สูงอายุ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9719 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ คือ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้สูงอายุต่อความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ รongลงมา คือ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ ตามลำดับ

TITLE A Study of the Needs about the Elderly Social Welfare Provision in Huay Samran Subdistrict, Krasang District, Buriram Province

AUTHOR Sompis Meesuk

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

	Associate Professor Prajan Kanawan	Major Advisor
	Associate Professor Prasit Suwanarak	Co-advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2011

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the needs about the elderly social welfare provision in Huay Samran Subdistrict, Krasang District, Buriram Province in 4 aspects, namely, health and treatment, income, recreation, and service making and aiding network. The samples were 260 elderly people, selected by using the Table of Krejcie & Morgan and simple random sampling, respectively. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including check list, 6-rating scale, and open - ended form with its reliability at 0.9719. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The needs about the elderly social welfare provision in Huay Samran Subdistrict, Krasang District, Buriram Province both as a whole and each aspect were at "high" levels. The ranking from high to low mean scores were income, health and treatment, service making and aiding network, and recreation, respectively.

2. The additional opinions and suggestions of elderly people toward the elderly social welfare provision in Huay Samran Subdistrict, Krasang District, Buriram Province with the highest mean scores were they do need the Subdistrict Administrative Organization (SAO) provide the premium provision to the elderly, followed by the SAO should operate the premium provision training to the elderly for being the income increasing, and the SAO should have elderly foundation, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ตลอดจนคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสมบูรณ์ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ คือ นายสำเริง ปราบภูรัตน์ ท้องถิ่นอำเภอกระสัง นางสาวครุณี เข็มบุปผา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ และดร.ผดุงชาติ ยังดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุ ในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาที่ได้เอื้อเฟื้อสละเวลา ช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสองชั้น คุณแม่ผอง เทวินรัมย์ คุณพิชิต มีสุข ทุกคนในครอบครัว พี่ และเพื่อนที่แสนดีที่ได้ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัย ด้วยดีเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา บुरพจารย์ คณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูล ให้กำลังใจในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

สมพิศ มีสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของปัญหา... ..	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	24
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	28
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการวิจัย	58
วิธีดำเนินการวิจัย	58
สรุปผลของการวิจัย	60
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	63
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	63
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	64
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	69
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม	73
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	75
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	77
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรทั้งตำบล 6,996 คน แยกชาย,หญิงและจำนวนครัวเรือน แยกเป็นรายหมู่บ้าน ณ เดือนเมษายน 2553.....	35
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	44
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม และรายด้าน.....	51
5 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	52
6 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านรายได้ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	54
7 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	55
8 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	56
9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการ การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีคุณค่า ที่มีชีวิตอยู่ในสังคม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ประสบการณ์ชีวิตที่ได้สร้างสมไว้ให้กับสังคมรุ่นต่อ ๆ มา ในอดีตครอบครัวไทยเป็นครอบครัวขยาย ซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ลูกหลานอยู่ร่วมกันทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความเกื้อกูลดูแลกันและกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนม พร้อมทั้งจะดูแลกัน ยามเจ็บป่วยและแก่เฒ่าไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ในปัจจุบันวิถีความเป็นอยู่ของครอบครัว ทั้งในชนบทและชุมชนเมือง มีการแข่งขันเพื่อดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า เน้นการพัฒนา ทางด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ความต้องการ ทางสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจึงเพิ่มขึ้นจากอดีตมาก รัฐจึงต้องมีการจัดสรรงบประมาณเข้ามา ดูแลทางด้านสวัสดิการต่าง ๆ และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาขาการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ในขณะเดียวกัน อัตราการเกิดลดลงจากนโยบายการวางแผน ครอบครัว ประเทศก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ พ.ศ. 2547 ปัจจุบันมีอัตราส่วนประมาณร้อยละ 11 คาดว่าใน พ.ศ. 2576 จะมีผู้สูงอายุถึงหนึ่งในสี่ของจำนวนประชากรของประเทศ ในอดีตมีปัญหา น้อยเพราะผู้สูงอายุพักอยู่กับครอบครัว แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง จากสังคมเกษตรกรรมสู่ สังคมอุตสาหกรรม รูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนไป ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลง ส่งผลให้เกิด ปัญหาทั้งกับตัวผู้สูงอายุในด้านร่างกาย จิตใจ การเงิน การขาดผู้ดูแล และการได้รับข้อมูลข่าวสาร และยังก่อให้เกิดปัญหาในภาพรวมคือปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลผลิตรวมของประเทศลดลง เนื่องจากแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานน้อยลง รายได้ของรัฐจากภาษีเงินได้ลดลง ส่งผลกระทบ ต่อการลงทุนและการออม ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับประเทศ และยังเป็นภาระงบประมาณ อันนำไปสู่ภาระทางการคลังกับโครงสร้างประกันสังคมและโครงสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปัญหาสังคม ได้แก่ ถูกทอดทิ้งและครอบครัวรับภาระมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อสถานะเศรษฐกิจ การจ้างงาน และการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ เหล่านี้เป็นปัญหาเชิงนโยบาย ซึ่งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการแก้ไขตาม แนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม โดยสงเคราะห์และ จัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ โดยทุกภาคส่วน

ต้องปฏิบัติงานประสานสอดคล้องกัน ชุมชนและครอบครัวต้องเป็นหลักในการดูแลผู้สูงอายุ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2552 : 49 - 51)

รัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การตัดสินใจ และการบริหารงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นนั้น เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา และการเข้ามาบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสนับสนุนให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้สูงอายุ และด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยจะต้องกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดสวัสดิการสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ มีจำนวนประชาชนเพิ่มขึ้น ซึ่งงานด้านสวัสดิการสังคมเป็นงานที่มีความหลากหลาย ไม่สามารถจัดได้อย่างทั่วถึง การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนับเป็นภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะในอนาคตคาดว่าจะมีผู้สูงอายุจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2552 : 237 - 247)

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ มีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 46.483 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยสำราญ จำนวน 6,996 คน มีผู้สูงอายุ จำนวน 772 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ. 2551 : 5) การจัดสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นการแก้ไขปัญหาย่างถูกทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุจากอดีตจนถึงปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จะเน้นในการช่วยเหลือเรื่องเงินเบี้ยยังชีพเป็นหลัก โดยไม่ได้สำรวจความต้องการที่แท้จริงทางสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จึงยังไม่ทราบความต้องการทางสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่แท้จริงตามลำดับความเดือดร้อนของผู้สูงอายุในพื้นที่

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลห้วยสำราญ รับผิดชอบงานด้านสวัสดิการสังคมโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความต้องการทางสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อทราบถึงความต้องการทางสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นภาระให้กับลูกหลาน ทำให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการและส่งเสริม การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 6 ด้าน (โกวิทย์ พวงงาม. 2552 : 441 - 445) คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน แต่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านการสร้างบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 772 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan;อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. **ตัวแปรที่ศึกษา** ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำและข้อความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้นิยามความหมายของศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **ความต้องการ** หมายถึง ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ทั้งทาง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ด้วยความผาสุก
2. **สวัสดิการสังคม** หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็น ขั้นพื้นฐานของผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
3. **ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม** หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุ ที่ต้องการให้มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทางสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิต ในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของ ผู้สูงอายุ ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ใน 4 ด้าน ดังนี้
 - 3.1 **ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล** หมายถึง การให้บริการให้ความรู้ด้านสุขภาพ แนะนำการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง การจัดบริการการแพทย์ทางเลือก ให้บริการตรวจสุขภาพประจำปี การอำนวยความสะดวกในโรงพยาบาล บริการรถรับ - ส่งผู้สูงอายุ บริการด้านกายภาพบำบัด
 - 3.2 **ด้านรายได้** หมายถึง การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ จัดสวัสดิการด้านรายได้ ให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งที่พึ่งพิงเพียงพอ ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการ ผู้สูงอายุในชุมชน จ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท

3.3 ด้านนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ การตั้งชมรมผู้สูงอายุ บริการนันทนาการงานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์ การจัดทัศนศึกษาตามความสนใจ การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน

3.4 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน หมายถึง การบริการชุมชนเคลื่อนที่ กิจกรรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ บริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ การจัดตั้งศูนย์ชุมชนอเนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ การจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุทำงานบ้าน

4. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีขึ้นไป มีสัญชาติไทย และมีภูมิตำเนาในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

5. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการต่อสู้แสวงหาให้ได้สิ่งซึ่งตนต้องการเสมอ และความต้องการของมนุษย์นี้เองไม่มีที่สิ้นสุด คือ เมื่อความต้องการเกิดขึ้นได้รับการตอบสนองแล้วความสำคัญขั้นนั้นจะลดความต้องการลงจนหมดความสำคัญไปแต่จะเกิดความต้องการสิ่งใหม่แทน จึงมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2540 : 16 - 17) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิต เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความสุขสบายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ตลอดจนความต้องการการขับถ่าย

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Need) ได้แก่ ความต้องการความรัก
ความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ

3. ความต้องการทางวิญญาณ (Spiritual Need) ได้แก่ ความต้องการความเชื่อถือ
ความหวัง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจ และเสรีภาพ

นอกจากนั้น มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2540 : 17) ยังได้แบ่ง ความต้องการของมนุษย์
ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการขั้นต่ำ

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ
และการขับถ่าย

1.2 ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในการมีกิจกรรมทางเพศ
ความต้องการในการมีอิสระที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีการเคลื่อนไหวที่อิสระ

2. ความต้องการขั้นสูง

2.1 ความต้องการด้านจิตสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับความรักความเอาใจใส่

2.2 ความต้องการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่จะบรรลุ
ความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิต และได้รับการยอมรับ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48 – 51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 2 ด้าน
ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Need) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับ
ความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไร
เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางด้านร่างกายของเราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูก
กระตุ้นทำให้เกิดความว่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเกิดขึ้นจากสภาวะ
ทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างกายของคนเราเสียน้ำ
เนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มจาก เมื่อคนเรา่างเข้าสู่วัยรุ่น
และเป็นวัยผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ
รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุล
ทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไปและต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความเจ็บปวดเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้าย คนเราก็จะหลีกเลี่ยงหรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสม พลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับหายใจ เราอาจอดข้าวอดน้ำ ได้หลายชั่วโมง แต่กลิ่นหายใจได้ไม่นาน

1.8 ความต้องการขับถ่าย เป็นการขับถ่ายของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้จะเป็นพิษกับร่างกาย ทำให้เราอึดอัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Need) ความต้องการ ประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ประสบการณ์ ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางสังคมและจิตใจนี้ยังแตกต่างกันไป ตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลาและโอกาสที่แตกต่างกัน ออกไป ด้วยลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม ดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็น ลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนและประสบการณ์ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้ บางทีเราก็ต้องการศึกษาว่าจะเริ่มอย่างไร และควรทำอย่างไรต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุก็ยังมีความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องตอบสนองให้ตรงกับความต้องการ เพราะถือว่าผู้สูงอายุทุกคน ในสังคมเป็นปวงชนบุคคล ที่มีชีวิตอยู่ในสังคม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ให้กับบุคคลรุ่นหลัง

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ความต้องการ เป็นสถานะที่เกิดจากความไม่สมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความต้องการของคนเรามักไม่ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ เมื่อได้รับการตอบสนองหนึ่งก็จะเกิดความต้องการมากขึ้นระดับหนึ่ง ดังทฤษฎีความต้องการต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ (Need Hierachy) มาสโลว์ ได้อธิบายว่า ความต้องการของบุคคล มี 5 ขั้นตอน ตามลำดับ (ไชยยะ เปรมอิสระกุล. 2549 : 10 - 11) ดังนี้
 - 1.1 ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส
 - 1.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความอบอุ่น มั่นคง ความต้องการการคุ้มครองและหลีกเลี่ยงอันตราย
 - 1.3 ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) หมายถึง ความต้องการเพื่อนหรือมิตร ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการคู่รักหรือครอบครัว
 - 1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) หมายถึง ความต้องการให้ผู้อื่นเคารพนับถือตน ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนมีค่า หรือได้รับการยกย่องสรรเสริญ ต้องการเชื่อมั่นในความสามารถ
 - 1.5 ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self - Actualization Needs) หมายถึง ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ต้องการที่จะคิดและกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนเองอย่างสรรค์ และต้องการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของตน
2. ทฤษฎีความต้องการของ เมอร์เรย์ (Murray's Manifest Needs Theory) เมอร์เรย์ อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ 4 ประการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 52 - 53) คือ
 - 2.1 ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี
 - 2.2 ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
 - 2.3 ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง
 - 2.4 ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

3. ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ แม็กคลีแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) แม็กคลีแลนด์ ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการไว้ 3 ประเภท (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 53) คือ

3.1 ความต้องการประสบความสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

3.2 ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3.3 ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

เมื่อพิจารณาทฤษฎีความต้องการทั้ง 3 ทฤษฎีนี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะจำแนกความต้องการของมนุษย์ โดยเน้นความต้องการทางด้านจิตใจ ยกเว้นทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ มีแนวความคิดว่ามนุษย์ จะมีความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับผลสำเร็จ ในระดับขั้นต่อไปจะเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ

ความต้องการของผู้สูงอายุ (Needs of the Elderly)

ผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัวความเป็นปัจเจกของคนจะยิ่งเพิ่มขึ้นมากจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ หรือเฉพาะของผู้สูงอายุ ซึ่งพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้นความต้องการของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกัน หากไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความต้องการของผู้สูงอายุ นักวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 43 – 44 ; อ้างถึงใน บุญรอด ศรีผดุง. 2553 : 23) จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องการแสวงหาให้ได้มาเท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะอยู่สังคมวัฒนธรรมใด ๆ ก็ตาม จากการสำรวจความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจสรุปได้ว่าผู้สูงอายุในโลกต่างมีความต้องการตรงกันที่จิตใจ กล่าวคือ

1.1 ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตนานเท่าที่จะเป็นไปได้หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่มีความหมาย หรือเมื่อถึงแก่ความตาย

1.2 ผู้สูงอายุพยายามรักษาพลังและศักยภาพทางร่างกายและทางสมองให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและสร้างไว้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตวัยต้น เช่น ความรู้ ความชำนาญ ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติคุณและอำนาจ

2. ความต้องการขั้นสูง ความต้องการที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้าหรือระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุเป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุ และจะถูกปรุงแต่งโดยวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วยเข้ากับลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม

สายสวาท เกตราสุวรรณ (2542 : 32 - 33) ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) ผู้สูงอายุเมื่อปล่อยให้โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียวขาดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ รวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งความช่วยเหลือจากบุคคล หรือองค์การสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิมของตน ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชน ทั้งองค์การศาสนา และองค์กรที่ไม่ใช่องค์การศาสนาก็ได้

2. ความต้องการด้านประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทประกันชรา เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญชราภาพเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่สภาพในบั้นปลายชีวิต ไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

3. ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเองในการปรับปรุงตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรมและในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ถ้าครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้ว จะเป็นการช่วยให้ผู้สูงอายุรู้จักพึ่งตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายของชีวิต

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มและสังคม (Sense of Belonging)

5.2 การต้องการการยอมรับและยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัวและสังคม (Sense of Recognition)

5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่ม ของชุมชน และของสังคม (Sense of Importance)

5.4 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

5.5 ความต้องการการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

6. ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs)

เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกายได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการทางด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัว และการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี นอกจากนี้ยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายชีวิต

7. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือด้านการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจ คือ ความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 2 และ 4 ดังกล่าวแล้ว

จากความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ได้มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้ ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 6 ด้าน (โกวิทย์ พวงงาม. 2552 : 441 - 445) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
 - 1.1 จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ
 - 1.2 บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน

1.3 บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกต้องวิธีให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ เช่น การจัดโครงการฝึกอบรมให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในครัวเรือน

1.4 บริการตรวจสอบสุขภาพประจำปี

1.5 บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล

1.6 ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล ผู้สูงอายุมีสิทธิรับการรักษายาจากสถานพยาบาลแห่งนั้น โดยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาลในที่นี้หมายถึง เงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษายา ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

1.6.1 ค่ายา ค่าผ่าตัด ค่าน้ำเกลือ ค่าเลือด และส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทนหรืออาหารทางเส้นเลือด ค่าออกซิเจนและอื่น ๆ ทำนองเดียวกันนี้ซึ่งใช้เพื่อการบำบัดโรค

1.6.2 ค่าอวัยวะเทียม และอุปกรณ์ในการบำบัดโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซม

1.6.3 ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจโรค ค่าวิเคราะห์โรค ค่าชันสูตรโรค ค่าตรวจโดยห้องทดลอง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของผู้ป่วยใน แต่ไม่รวมถึงค่าจ้างพยาบาลพิเศษ ค่าธรรมเนียมพิเศษและค่าบริการอื่นทำนองเดียวกันที่มีลักษณะเป็นเงินตอบแทน

1.6.4 ค่าอุปกรณ์ธรรมดา ค่านอนพื้น ค่าทำฟันปลอมที่ใช้โครลิก (Acrylic) เป็นฐาน

1.6.5 ค่าบริการส่งเสริมสุขภาพและกายภาพบำบัด

1.6.6 ค่าห้องและค่าอาหารสามัญตลอดเวลาที่เข้ารับการรักษายา

1.6.7 ค่าตรวจสอบสุขภาพประจำปี

1.7 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

1.8 บริการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล

1.9 การประกันสุขภาพ

1.10 บริการด้านกายภาพบำบัด

2. มาตรฐานด้านรายได้

2.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและ ไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอ

2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

2.3 การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน

2.4 จ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ

2.5 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.6 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.7 ให้ส่วนลดในรายการต่าง ๆ เช่น ค่าชื้อยา ค่าโดยสารรถสาธารณะ ค่าโรงแรม ภัตตาคาร กิจกรรมด้านบันเทิง และสถานที่ราชการ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ ตลอดจนค่าบริการด้านทันตกรรม

2.8 ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย

3.1 บ้านพักคนชรา เป็นบริการที่พักรักษาที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้าน สุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือปัญหาอื่น ๆ อันเป็นเหตุ จำเป็นที่ต้องแยกออกจากครอบครัว หรือผู้มีรายได้น้อย โดยจัดบริการดังต่อไปนี้

3.1.1 อาหาร 3 มื้อ

3.1.2 เสื้อผ้า เครื่องนอน เครื่องใช้ประจำวันตามความจำเป็นและเหมาะสม

3.1.3 บริการสุขภาพอนามัยทั้งทางกายและจิต

3.1.4 บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์

3.1.5 บริการด้านศาสนกิจตามลัทธิที่นับถือ

3.1.6 บริการฉาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ไร้ญาติ

3.2 สถานพยาบาล เป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาล เป็นประจำและต่อเนื่อง หรือต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

3.3 บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการส่วนหนึ่ง

3.4 บริการครอบครัวอุปการะ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว หรือไร้ที่พึ่ง

3.5 การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

4. มาตรฐานค่านันทนาการ

4.1 การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ

4.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก เป็นต้น

4.3 สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษา การรับปรึกษาปัญหา การบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจน การเขียนเขียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ

4.4 บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์

4.5 การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย

4.6 การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่

5. มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

5.1 โอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและบริการทางสังคม

5.2 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น

5.3 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

5.4 จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการ ดังนี้

5.4.1 การบริการภายในศูนย์ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพอนามัย กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้ นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น

5.4.2 บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย และบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

5.4.3 บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นการบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา ความเดือดร้อนเฉพาะหน้าโดยการรับเข้าบ้านพักฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว

5.5 บริการด้านศาสนกิจ และบริการฌาปนกิจให้คนชราที่ไม่มีญาติ

5.6 จัดฌาปนกิจสงเคราะห์

5.7 ลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการี และไม่มีรายได้ หรือรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท (ซึ่งขณะนี้กรมสรรพากรได้ดำเนินการในส่วนดังกล่าวแล้ว)

5.8 จัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ

5.9 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

5.10 รมรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

5.11 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

5.12 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้ และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

5.13 บริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ

5.14 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

5.15 การให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือใน ทางแก้ไขปัญหาครอบครัว

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

จัดตั้งและพัฒนาทางด้านการสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้น การให้บริการถึงบ้านและมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

6.1 ศูนย์เฝ้าระวังสำหรับผู้สูงอายุ

6.2 ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน

6.3 บริการเยี่ยมบ้าน

6.4 ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.5 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

6.6 จัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน

6.7 จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.8 ให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

6.9 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกัน

6.10 บริการแม่บ้าน โดยการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในการทำงานบ้าน ต่าง ๆ เช่น การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหาร และการช่วยเหลืออื่น ๆ ที่จะช่วย ให้ผู้สูงอายุสบายขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุย่อมมีความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากได้รับการตอบสนองอย่างดีแล้วก็จะทำให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข ไม่รู้สึกว่าเป็นภาระให้กับบุตรหลาน หรือเป็นภาระให้กับสังคมที่ตนเองอยู่ ความต้องการของผู้สูงอายุที่มากที่สุดและทำให้มีกำลังใจในการดำรงชีพอยู่ เน้นความต้องการ ทางด้านจิตใจ เนื่องจากหากจิตใจเข้มแข็งมีกำลังใจแล้วความต้องการด้านอื่น ๆ ก็จะได้รับ การตอบสนองตามลำดับ

แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม

ความหมายของสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคม ถือว่าเป็นหลักประกันคุณภาพชีวิตที่ดี และการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ให้ดำเนินไปอย่างราบเรียบเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม

ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์ (2541 : 5) กล่าวว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง กฎหมาย โครงการ สิทธิประโยชน์ และบริการซึ่งเป็นหลักประกันและเร่งเร้าให้เกิดการจัดสรรเพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคมที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนและการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีตามสังคมกำหนด สวัสดิการสังคม จึงมีขอบเขตครอบคลุมถึงบริการต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ การรักษาความมั่นคงทางรายได้ การศึกษา การพัฒนา การแพทย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาเมืองที่อยู่อาศัย ระบบสวัสดิการสังคม ทำให้เกิดการจัดสรรบริการโดยตรงแก่ บุคคล กลุ่ม และชุมชนเพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพและกลุ่มรายได้ การบริหารโครงการสวัสดิการสังคมจะสามารถดำเนินการ โดยรัฐบาล และเอกชน

มาริสตา ภูเพ็ชร (2546 : 92) กล่าวว่า การดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปและเฉพาะกลุ่ม รัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางหรือนโยบายในการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาพสังคมในขณะนั้นเป็นสำคัญแล้วรัฐเป็นผู้ดำเนินการเองบ้างหรือส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรเอกชนต่าง ๆ หรือกลุ่มชนในสังคมนั้นร่วมกันจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยหลักการสวัสดิการสังคมจึงมีความหมายในวงกว้าง 2 ประการ คือ

1. หมายถึง กลไกที่รัฐพึงนำมาใช้ในการกระจายความเป็นอยู่ที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกันในสังคม โดยระหว่างผู้ที่มั่งมีกับผู้ที่ยากจน
2. หมายถึง การที่รัฐจะให้ความคุ้มครองในเรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของรายได้ ในโภชนาการ สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย และการศึกษาแก่ประชาชนของตนอย่างเท่ากัน

ศรีทัตติม พานิชพันธ์ (2534 : 34 – 36 ; อ้างถึงใน บุญรอด ศรีผดุง. 2553 : 10-11) กล่าวว่า การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคล กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มทั่วไปนั้น จะต้องอาศัยการทำงานที่เป็นระบบมีการจัดการที่ดีพอ เพื่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดความผาสุกของคนในสังคม หากพิจารณาถึงความหมายของงานสวัสดิการสังคมให้ไกลออกไป ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายแล้วพอจะจับประเด็นได้ดังนี้

1. ความหมายที่ใช้ในองค์การสหประชาชาตินั้น สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ด้วยดี โดยอาศัยหลักการทำงาน 2 ประการ คือ การใช้เทคนิคและวิธีการที่มุ่งช่วยให้บุคคล กลุ่มและชุมชนต่าง ๆ สามารถได้รับบริการตามความต้องการ และสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตนให้เข้ากับลักษณะที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปทุกลักษณะในสังคมได้ด้วยดี และการร่วมมือกันดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการปรับปรุงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ดียิ่งขึ้น

2. ความหมายที่ใช้ในประเทศอังกฤษ จะครอบคลุมถึงการจัดบริการอย่างกว้าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย และการกินที่อยู่ดีของประชาชน และเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เขาอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น แรงจูงใจที่สำคัญยิ่ง คือ การเน้นให้ประชาชนมีความตระหนักว่าทุกชุมชนย่อมจะต้องรับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ตลอดจนผู้ที่มีโชควาสนาด้อยกว่า และจะต้องช่วยจัดหาบริการต่าง ๆ ให้แก่บุคคลที่ไม่สามารถจัดบริการนั้น ๆ ด้วยตนเอง

3. ความหมายที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่แต่ละบุคคล ตลอดจนครอบครัวภายใต้ความอุปถัมภ์ของสังคม ทั้งนี้รวมถึงบริการอิสระสาขาอื่นอันได้แก่ สุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การประกันสังคมแก่ประชาชน ดังนั้นบริการเหล่านี้ จึงอาจจัดขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนของรัฐมีสุขภาพอนามัย การศึกษา และสวัสดิการดีเป็นเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มและการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิในการใช้บริการ และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมได้โดยสะดวก ตลอดจนเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ประสบความยุ่งยาก และต้องการบริหารต่าง ๆ

4. สำหรับบริการทางสังคมในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น กินความไปถึงบริการต่าง ๆ อาทิ บริการสวัสดิการครอบครัวและเด็ก สังคมสงเคราะห์ในโรงเรียน การสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายกายและฝ่ายจิต บริการอาคารสงเคราะห์ การสงเคราะห์ในโรงเรียน อุตสาหกรรม เป็นต้น

ด้วยความที่งานสวัสดิการสังคม มีความหมายที่ครอบคลุมถึงระดับนโยบายรัฐ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งกลุ่มทั่วไป และเฉพาะกลุ่ม อันถือว่าเป็นการกำหนดแนวทางในระดับเบื้องต้น จนนำไปสู่การนำเอานโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้ งานสวัสดิการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ อันที่นำไปสู่ความสงบสุขในสังคม และความกินดีอยู่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในประเทศ

ความสำคัญของสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมยังถือว่าเป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวาง มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับทุกส่วนในสังคม ทั้งในด้านการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านเกียรติภูมิของประเทศ และด้านสิทธิมนุษยชน โดยพิจารณาเห็นได้จากความสำคัญในส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง (บุญรอด ศรีผดุง. 2553 : 12) ดังนี้

1. ด้านการปกครอง การปกครองตามระบบประชาธิปไตยรัฐบาลมีหน้าที่จะต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน สร้างความกินดีอยู่ดีของประชาชน
2. ด้านเศรษฐกิจ ประชากรเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศชาติ การที่จะสร้างสรรค์ความเจริญในทุก ๆ ด้านให้กับประเทศชาติได้นั้นประชาชนเป็นตัวจักรกลสำคัญในทางเศรษฐกิจ การที่หลายสำเร็จได้ผลสมบูรณ์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรเป็นสำคัญ ถ้าหากประชาชนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามสมควรแล้ว ก็จะตกเป็นภาระแก่สังคมที่จะต้องเข้าช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้ช่วยตนเองได้โดยเร็วที่สุด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติต่อไปอีกด้วย
3. ด้านความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วยความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดทั้งความมั่นคงทางด้านการป้องกันประเทศด้วยกำลังสำคัญในการป้องกันประเทศนั้นก็คือ ประชาชนที่จะเข้าเป็นทหาร ทหารที่เข้มแข็งย่อมมาจากประชาชนที่เข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย และมีจิตใจที่สมบูรณ์
4. ด้านเกียรติภูมิของประเทศ ปัจจุบันการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศสามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็ว ย่อมทำให้มองเห็นถึงความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนในประเทศนั้นด้วย รัฐบาลมีหน้าที่สร้างหลักประกันในกิจการที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน หากประเทศใดประชาชนตกอยู่สภาพที่มีความเดือดร้อน ทุกข์ยาก ถูกทอดทิ้งนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงบริการด้านสวัสดิการสังคมของประเทศนั้นอาจเป็นวิถีทางหนึ่งซึ่งนำมาแห่งความเสื่อมเสียเกียรติภูมิของประเทศ
5. ด้านสิทธิมนุษยชน งานสวัสดิการสังคมเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นที่ต้องการของมนุษยชนทั่วโลก ทุกคนมีสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่ในมาตรฐานที่ถูกต้องเหมาะสมในด้านสุขภาพ ความผาสุกของตนเองและครอบครัว รวมทั้งในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และบริการสังคมที่จำเป็นอื่นๆ

จากความสำคัญของสวัสดิการสังคม จะเห็นได้ว่าทุกส่วนมีความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านเกียรติภูมิของประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชน หากส่วนใดส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมก็จะทำให้การจัดสวัสดิการสังคมไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม เป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวาง ช่วยเสริมสร้างพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างดียิ่ง และถือเป็นหลักคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบเรียบ เป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ และมีขอบเขตของงานดังนี้

บุญรอด ศรีผดุง (2553 : 13) กล่าวว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป และแก่ประชาชนด้อยโอกาส หรือผู้ที่ได้ประสบกับปัญหาความเดือดร้อนลำบาก และขัดข้องในด้านต่างๆ หน่วยงานทางภาครัฐ และเอกชนทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการให้บริการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน เพื่อส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี หรือเพื่อบรรเทาปัญหา หรือจัดปัญหาให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหา ในการจัดให้บริการด้านสวัสดิการสังคมของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ดังกล่าวมานั้นมีขอบเขตการทำงานที่ได้ครอบคลุมถึง 3 ประการใหญ่ด้วยกัน คือ

1. สาธารณูปการ (Public Assistance) ในการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของสาธารณูปการนั้น ประกอบด้วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือ 4 ประการ คือ การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน (Cash) การให้ความช่วยเหลือเป็นสิ่งของ (In Kind) การให้ความช่วยเหลือแบบรับเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ (Institutional Care) การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของบริการ (Services)

2. การประกันสังคม (Social Insurance) คือ การประกันสังคมเป็นวิธีการที่รัฐบาลออกกฎหมายบังคับให้ประชาชนทำประกันรายได้ของรัฐบาลและมีนายจ้างเข้ามาช่วยออกเงินสมทบ การที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนประกันรายได้ไว้ เพื่อประโยชน์ของผู้ประกันเอง ในยามที่ผู้นั้นขาดรายได้ขึ้นจะได้ไม่เดือดร้อน

3. บริการสาธารณะ (Public Services) การที่รัฐบาลให้การช่วยเหลือประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเป็นการทั่วไป โดยไม่คำนึงว่า ผู้นั้นจะต้องมีความเดือดร้อนจริงๆ หรือไม่ และผู้รับบริการก็ไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมบริจาคสมทบเหมือนการประกันสังคม

จากที่กล่าวมา ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม คือ การจัดสาธารณูปการ เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของผู้รับบริการ การประกันสังคม รัฐบาลออกกฎหมายคุ้มครองประชาชน และการบริการสาธารณะ รัฐบาลช่วยเหลือผู้เดือดร้อนอย่างทั่วถึง การที่ขอบเขตงานสวัสดิการสังคมเป็นอย่างไร มุ่งเน้นการดูแลประชาชนให้ทุกคน อยู่ดี มีสุข บนพื้นฐานของความถูกต้อง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

การมีอายุเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เริ่มตั้งแต่บุคคลเข้าสู่ วัยผู้ใหญ่และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อม จิตใจ สังคมและ จิตวิญญาณที่แตกต่างไปจากวัยหนุ่มสาว ในด้านการกำหนดช่วงแห่งการเข้าถึงความเป็นผู้สูงอายุ และการกำหนดความหมายของผู้สูงอายุนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2543 : 48) กล่าวว่า “ผู้สูงอายุ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Elderly หรือ Aging เป็นคำที่บัญญัติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2506 เนื่องจากที่ประชุมสมัชชาผู้สูงอายุเห็นว่า แก่ หนุ่ม ชรา ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดและเป็นเครื่องชี้กันไม่สมควรใช้คำว่า “ผู้ชรา” เพราะจะทำให้ เกิดความรู้สึกหดหู่ ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้ใช้คำว่าผู้สูงอายุตั้งแต่นั้นมา

ศรีวรรณ ดันศิริ (2535 : 1 ; อ้างถึงใน บุญรอด ศรีผดุง. 2553 : 6-7) ได้ให้ทัศนะ เกี่ยวกับผู้ที่ได้ล่วงเข้าสู่วัยสูงอายุนี้ไว้ว่า จะตั้งอยู่ในลักษณะความถดถอยทางกายภาพและมีเหตุผล ที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

1. เป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
2. เป็นผู้ที่มีความเสื่อมตามสภาพมีกำลังถดถอยเชิงซ้ำ
3. เป็นผู้ที่สมควรให้ความอุปการะ
4. เป็นผู้ที่มีโรคควรได้รับความช่วยเหลือ

นอกจากจะประกอบด้วยกฎเกณฑ์ตามลักษณะ 4 ประการดังกล่าว ว่าตามลักษณะ ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ความเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในภาวะนี้โดยจะพิจารณาเห็นได้ดังนี้

1. พิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นสภาพต่าง ๆ ทางร่างกายจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ผมหงอก สายตาวาวขึ้น ความสามารถในการทำงาน ของกล้ามเนื้อลดลง แต่การพิจารณาโดยใช้การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนี้ ยังไม่เป็นข้อบ่งชี้ ชัดเจนนัก เพราะบางคนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว เช่น สายตาวาวขึ้น

เมื่ออายุได้เพียง 35 ปีเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนี้ถือว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับเซลล์ ซึ่งมีการเกิด เจริญเติบโต ตายลง และมีการสร้างเซลล์ใหม่ขึ้นมาทดแทน ในวัยสูงอายุจำนวนเซลล์ที่ตายจะเพิ่มขึ้น ความสามารถในการทำงานของระบบต่าง ๆ ลดน้อยลง โดยระบบต่าง ๆ ของร่างกายจะลดสมรรถภาพลงตามลำดับของอายุ ซึ่งได้แก่ ระบบกล้ามเนื้อ โครงสร้างกระดูก เส้นเอ็นและใยยึดเหนี่ยวทำงานช้าลง ระบบผิวหนังจะเหี่ยวแห้งตกรักษา ความนุ่มนวล แห่ง การปรับอุณหภูมิในร่างกายช้าลง ผมร่วง การใช้ออกซิเจนในระดับปกติลดลง ร่างกายปรับตัวได้ช้า ระบบการย่อยอาหารต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ ระบบขับถ่ายในร่างกายและ ประสิทธิภาพในการย่อยของลำไส้ลดลง ระบบการรับรู้ การมองเห็น การได้ยินเสียง และความไว ต่อรสสัมผัสต่าง ๆ ลดลง ระบบหายใจมีประสิทธิภาพลดลงประมาณร้อยละ 50 ระบบหมุนเวียน โลหิต หัวใจจะมีอัตราการทำงานลดลงประมาณร้อยละ 30 ระบบต่อมไร้ท่อและฮอร์โมนเสื่อมลง ระบบประสาทและสมองมีประสิทธิผลลดลง

2. พิจารณาความมีอายุในแง่จิตใจ ลักษณะของผู้สูงอายุจะมีลักษณะใจน้อย ยึดมั่นในความคิดของตนเอง ไม่ค่อยยอมรับความรู้ใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีอารมณ์ผันผวน หงุดหงิด ขี้ใจหรือท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต ซึ่งความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจนี้ ก็สืบเนื่องมาจากผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนั่นเอง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ ประกอบด้วย ความจำเสื่อม จำชื่อคนหรือสถานที่ได้ยากขึ้น จำเหตุการณ์ในอดีตได้ดี แต่ลืมเหตุการณ์ในปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น สับสน หงุดหงิด ขาดความมั่นใจในตัวเอง ความสามารถในการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแรงกระตุ้น ต่าง ๆ สติปัญญาและความสามารถทางสมองจะลดลงความสามารถ ทางคณิตศาสตร์และการวิเคราะห์จะค่อย ๆ ลดลง

3. พิจารณาความมีอายุในแง่สังคม ผู้สูงอายุจะมีสถานะทางด้านสังคมกว้างขึ้น เป็นผู้ที่ ประสบการณ์สูง แต่ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาสัมพันธภาพของบุคคลนั้น ๆ ด้วย แม้จะมีสังคมที่กว้างขึ้น สามารถมองเห็นโลกกว้างขวางกว่า รู้ทิศทางสังคมมากกว่า และมีคนรู้จักมากมาย แต่ว่าบทบาท ความรับผิดชอบในการทำงานกลับลดน้อยลง อันเนื่องมาจากความจำกัดของอายุและความสามารถ ทางด้านร่างกาย

สุรกุล เจนอบรม (2543 : 48) องค์การสหประชาชาติซึ่งได้มีการประชุมผู้สูงอายุ (World Assembly on Aging : WAA) เมื่อปี พ.ศ. 2525 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุ คือ บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

บรรลุ ศิริพานิช (2541 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ใช้ อายุเป็นหลักโดยการแยกจากกลุ่มอายุอื่น ๆ โดยถือเอาอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นหลักว่าสูงอายุ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจแตกต่างไปจากผู้ที่อายุต่ำกว่าหลายประการ โดยมีการเสื่อมลงของระบบต่าง ๆ ของร่างกายเป็นส่วนใหญ่

ไสว พรหมณี (2541 : 1) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลในวัยสุดท้ายของชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่ม วัยผู้ใหญ่ และวัยชราหรือวัยสูงอายุ ในประเทศไทยกำหนด พ้นจากวัยทำงานเป็นเกณฑ์ คือ 60 ปีขึ้นไป

มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล (2542 : 1) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีหรือมากกว่าเมื่อนับตามวัย หรือหมายถึง ผู้เกษียณอายุจากการทำงาน เมื่อนับตามภาวะเศรษฐกิจ หรือหมายถึง ผู้ที่เกษียณ สังคมยอมรับว่าผู้สูงอายุ จากการกำหนดของสังคม วัฒนธรรม หรือวัยสูงอายุเริ่มต้นอย่างน้อยที่สุด เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่มีการต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545 : 541) ได้แบ่งช่วงวัยอายุเป็น 4 ช่วงดังนี้

1. วัยสูงอายุตอนต้น (The Young Old) ช่วงอายุ 60 - 69 ปี เป็นช่วงที่ต้องพบกับ ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต เป็นภาวะวิกฤตหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุ การเสียชีวิตของญาติ สนิทหรือคู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสียบทบาททางสังคม โดยทั่วไปช่วงนี้บุคคลยังคง แข็งแรงแต่อาจต้องพึ่งพาผู้อื่นบ้าง อย่างไรก็ตามผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะรู้จักปรับตัว ช่วงนี้เป็น ช่วงที่ยังมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ มาก การปรับตัวควรใช้แบบ Engagement คือ ยังร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ทางสังคมทั้งในและนอกครอบครัว

2. วัยสูงอายุตอนกลาง (The Middle Age Old) ช่วงอายุ 70 - 79 ปี เป็นช่วงที่เริ่ม เจ็บป่วยเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกันเริ่มเสียชีวิตมากขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรม ทางสังคมน้อยลง ซึ่งเป็นการปรับตัวแบบ Disengagement คือการเลิกเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม

3. วัยสูงอายุมาก (The Age Age Old) ช่วงอายุ 80-89 ปี ผู้ที่มีอายุช่วงนี้จะปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมยากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนอายุช่วงนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น แต่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยังกระตุ้นความมีสมรรถภาพในแง่ต่าง ๆ ตามวัย (Both Privacy and Stimulating) ผู้สูงวัยระยะนี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าที่ผ่านมา

4. วัยสูงอายุมาก ๆ (The Very Age Old) ช่วงอายุ 90 - 99 ปี ผู้ที่มีอายุระดับนี้มี จำนวนค่อนข้างน้อย เป็นระยะที่มีปัญหาด้านสุขภาพมาก ผู้ที่มีอายุอยู่ในระดับนี้ควรทำกิจกรรม ที่ไม่ต้องแข่งขัน ควรทำกิจกรรมที่ตนพอใจและอยากทำ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ผ่านวิกฤตต่าง ๆ ของ ชีวิตมาแล้วด้วยดีมากมาย ช่วงนี้เป็นคาบแห่งความสุขสงบพอใจในตนเอง

จากความหมายในแง่ต่าง ๆ ของคำว่า “ผู้สูงอายุ” ดังกล่าวมานั้นทำให้ทราบว่า ผู้ที่ผ่านช่วงชีวิตอันยาวนานจนมาถึงในภาวะผู้สูงอายุนั้น เป็นผู้ที่ได้ย่างเข้าสู่วัยสุดท้ายแห่งชีวิต โดยที่ผ่านพ้นเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในชีวิตมาได้ ได้พบความสำเร็จ ความล้มเหลว และทำให้ท่านเหล่านั้น มีประสบการณ์ที่สำคัญ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และการทำงาน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาหนานัปการ นอกจากนี้ยังได้ทำคุณประโยชน์ เป็นแบบอย่างให้แก่ คนรุ่นหลังได้ศึกษาอีกด้วย ในวัยชรานี้ได้มีการจัดแบ่งช่วงอายุออกไปเป็น 4 ช่วง ตามลักษณะ ความชราภาพของสังขารที่ปรากฏ โดยอาศัยการนับอายุเป็นเกณฑ์วัด คือ วัยสูงอายุตอนต้น ช่วงอายุประมาณ 60 – 69 ปี เป็นช่วงที่คนต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะ วิกฤตหลายด้าน เช่นการเกษียณอายุ การจากไปของผู้ที่ตนรัก วัยสูงอายุตอนกลางช่วงอายุ ประมาณ 70-79 ปี เป็นช่วง ที่คนเริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อายุใกล้เคียง ๆ กัน อาจเริ่มล้มหายตายจากมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมของสังคมน้อยลง วัยสูงอายุตอนปลาย อายุประมาณ 80-90 ปี ผู้มีอายุถึงระดับนี้ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมยากขึ้น วัยสูงอายุสุดท้าย อายุประมาณ 90-99 ปี ผู้มีอายุยืนถึงระดับนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อย มักมีปัญหาทางสุขภาพ ควรทำกิจกรรมอะไรๆ ที่พอออกพอใจและอยากทำในชีวิต

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาประเทศและเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ การปกครองจากส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความสำคัญต่อการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การให้นิยามหรือความหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการให้ความหมาย การปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้หลายท่าน ดังนี้

วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายมีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กร ดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจาก ส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งส่วนราชการ ได้มอบอำนาจในการปกครองและการบริหารกิจการ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระพอสมควร

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง (2547 : 13) มีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่นมีผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารงานอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงิน และการคลัง กำหนดนโยบายของตนเองรวมทั้งหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมาย บัญญัติ เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนในท้องถิ่น

ฮอลโลเวย์ (Holloway . 1951 : 101 - 103 ; อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล. 2547 : 1-2) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากร ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปหลักการการปกครองท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อบังคับ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับต่าง ๆ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาณาเขตที่แน่นอน มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารจัดการแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายบริหาร และมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการปกครอง โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกวัตถุประสงค์ ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2546 : 24-25) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจาก หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีเงินงบประมาณสามารถหารายได้ให้กับท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่ต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

2. การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมักมีความล่าช้า หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

3. หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษารูปแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีการปกครองตนเองทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ให้หลากหลายบทบาท มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติได้เป็นอย่างดี การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองได้โดยมีค้ำประกันจากรัฐบาล ทั้งยังเป็นการวางรากฐานและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย การมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสามารถ ทำให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะบริหารจัดการและพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายอำนาจการบริหาร ทั้งเรื่องงบประมาณ บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการ ตอบสนองความเดือดร้อนของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ ให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญหลายประการ ดังนี้

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2547 : 1) ให้ความเห็นว่าลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่มีการปฏิบัติงานต่อเนื่องกันโดยไม่ขาดตอน ไม่ใช่เดี๋ยวทำเดี๋ยวหยุด มีอำนาจที่จะกระทำกิจกรรมสาธารณะ มีความสามารถที่จะทำสัญญากับบุคคลหรือนิติบุคคลได้ มีสิทธิถูกฟ้องร้อง หรือถูกฟ้องร้องคดีความในศาลได้ และมีความสามารถที่จะเก็บภาษีของตนเอง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตการปกครองท้องถิ่นที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ และอำนาจในด้านการคลัง มีอิสระในการกำหนดนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4 - 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมายสำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคล ในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อหนี้พันธะทางกฎหมาย
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดเจนหรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถริเริ่มกระทำการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยทั่วไป สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม
5. มีอิสระการบริหารอย่างเพียงพอ ในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดโดยนโยบายรัฐบาลกลาง มีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้โดยอิสระตามควร มีการจัดหารายได้ในท้องถิ่นของตนอย่างพอเพียงต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้ง โดยมีกฎหมายรองรับมิใช่องค์กรที่เป็นอิสระจากรัฐ การกำกับดูแลเป็นรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระ ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบนั้น ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ประชาชนมีสิทธิเลือกและถอดถอน บุคคลที่จะเข้าปกครองตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยได้วิวัฒนาการเรื่อยมา ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2552 : 254) กล่าวถึง ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับ ตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มี รายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล (2542)

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวม เงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบันในปี 2542 มีอยู่จำนวน 6,369 แห่ง

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้าง ที่มาของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดรูปแบบโครงสร้างละองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท ดังนี้

1.1 สมาชิกที่มาจากราษฎรเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน

1.2 สมาชิกที่เป็นโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลทุกคน

ในเขตตำบล

2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิก 3 ประเภท

ดังนี้

2.1 กำนันเป็นกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง

2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน

2.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ราษฎรเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน

โดยบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าในวาระเริ่มแรกเป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง

3. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดให้สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยปฏิบัติงานภายใต้องค์กรย่อยบริหารงานภายใน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานส่วนตำบล กรอบอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลมีมากขึ้นอยู่กับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดขนาดยึดถือจำนวนประชากร ปริมาณงาน รายได้เฉลี่ยต่อปีที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาได้เป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการเสนอแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (กฎหมายมีผลบังคับใช้วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2542) โดยแก้ไขโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะประกอบด้วย

สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน (กรณีที่ยังคงการบริหารส่วนตำบลใดประกอบด้วย หมู่บ้านให้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และกรณีที่มี 2 หมู่บ้าน ให้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 3 คน) กรณีดังกล่าวนี้จะไม่มีการเลือกตั้งใหม่โดยตำแหน่งอีกต่อไป

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ให้อำนาจนายอำเภอแต่งตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธานสภา รองประธานสภาและเลขาธิการ ประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้เลือกเป็นประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารนั้น ให้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร และเลือกสมาชิกอีก 2 คน เป็นกรรมการบริหารและให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขา

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง คือสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านๆ ละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน (มาตรา 45) และคณะผู้บริหาร (มาตรา 48 และมาตรา 58) องค์การบริหารส่วนตำบลมีคณะผู้บริหารคณะหนึ่ง จำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) และกรรมการบริหาร 2 คน (รองนายก) และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยนแปลงไป

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตามข้อ 1 และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหาร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (มาตรา 66) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมาย (มาตรา 67) องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมาย (มาตรา 68) องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ (2551 : 5 - 13) ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลห้วยสำราญจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตามพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ มีอาคารสำนักงานเป็นของตนเอง สำหรับให้บริการประชาชนที่มาติดต่อราชการได้ด้วยความสะดวก มีอาคารที่ทำการตั้งอยู่เลขที่ 201 หมู่ที่ 1 บ้านห้วยสำราญ ตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31160

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขต และเขตการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ เป็นตำบลหนึ่งในสิบเอ็ดตำบล ของอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอกระสัง ทางทิศเหนือประมาณ 20 กิโลเมตร ตามทางหลวง รพช. สายกระสัง - โนนจำปา และมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลชุมแสง	อำเภอสตึก	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลศรีภูมิ	อำเภอกระสัง	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลลำควน	อำเภอกระสัง	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลตาเสา	อำเภอห้วยราช	จังหวัดบุรีรัมย์

เนื้อที่ ตำบลห้วยสำราญ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 29,052 ไร่ หรือประมาณ 46.483 ตารางกิโลเมตร

ภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลห้วยสำราญ มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50 มีลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทรายบางปีมีฝนตกชุกจะทำให้เกิดน้ำท่วมได้แต่ในฤดูแล้งแหล่งน้ำในบางหมู่บ้านของตำบลห้วยสำราญจะแห้งทำให้ขาดแคลนน้ำในการอุปโภค บริโภคได้ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ และอาชีพอื่นๆ

จำนวนหมู่บ้าน การปกครองตำบลห้วยสำราญ แบ่งการปกครองเป็น 14 หมู่บ้าน ซึ่งจำนวนหมู่บ้านในตำบลห้วยสำราญเป็นหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ เต็มทั้งหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน มีหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านห้วยสำราญ	หมู่ที่ 2	บ้านน้ำอ้อม
หมู่ที่ 3	บ้านกุดโคลน	หมู่ที่ 4	บ้านหนองรักษ์
หมู่ที่ 5	บ้านตะครอง	หมู่ที่ 6	บ้านประคู้
หมู่ที่ 7	บ้านหนองไผ่	หมู่ที่ 8	บ้านตาเป่า
หมู่ที่ 9	บ้านโนนอิน	หมู่ที่ 10	บ้านตาดิ
หมู่ที่ 11	บ้านสวนรวม	หมู่ที่ 12	บ้านครองสุข
หมู่ที่ 13	บ้านครองสมบูรณ์	หมู่ที่ 14	บ้านห้วยแสนสุข

ศักยภาพในตำบล อัตรากำลังพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง ตามภารกิจ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 3 คน
ส่วนการคลัง	จำนวน 5 คน
ส่วนโยธา	จำนวน 3 คน
ส่วนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	จำนวน 1 คน
ส่วนสวัสดิการสังคม	จำนวน 1 คน
ลูกจ้างประจำ	จำนวน 3 คน
พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน 4 คน
พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน 1 คน

รวม 21 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญได้รับการสนับสนุนพนักงานจ้างตามภารกิจ
ตามโครงการถ่ายโอนภารกิจ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์วัดบ้านห้วยสำราญ	จำนวนผู้ดูแลเด็ก	5 คน
2. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์วัดบ้านกุดโคลน	จำนวนผู้ดูแลเด็ก	4 คน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ (อนุบาล 3 ขวบ) 1 แห่ง	จำนวนผู้ดูแลเด็ก	1 คน
	รวม	10 คน

ระดับการศึกษาของพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ

ปริญญาโท	จำนวน 1 คน
ปริญญาตรี	จำนวน 9 คน
ปวส./ปวท.	จำนวน 5 คน
ปวช.	จำนวน 2 คน
มัธยมปลาย	จำนวน 4 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรทั้งตำบล 6,996 คน แยก ชาย หญิง และจำนวนครัวเรือน
แยกเป็นรายหมู่บ้าน ณ เดือนเมษายน 2553

ที่	หมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร		รวม (คน)	จำนวน ครัวเรือน	หมายเหตุ
			ชาย (คน)	หญิง (คน)			
1	ห้วยสำราญ	1	393	421	814	187	
2	น้ำอ้อม	2	316	359	675	175	
3	กุดโคลน	3	429	463	892	175	
4	หนองรักษ์	4	187	203	390	95	
5	ตะครอง	5	268	289	557	113	
6	ประคู้	6	259	269	528	119	
7	หนองไผ่	7	129	147	276	62	
8	ตาเป้า	8	195	213	408	84	
9	โนนอิน	9	112	122	234	51	
10	ตาดิ	10	353	340	693	121	
11	สวนรวม	11	123	112	235	48	
12	ครองสุข	12	268	261	529	105	
13	ครองสมบูรณ์	13	154	159	313	68	
14	ห้วยแสนสุข	14	237	215	452	92	

ที่มา : แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554 – 2556) (2553 : 7)

สภาพทางเศรษฐกิจ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ / รายได้ประชากร ลักษณะการประกอบอาชีพของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญโดยทั่วไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และอาชีพอื่นๆ ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น

1. การเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกผัก ผลไม้ และทำไร่บางส่วน
2. รับจ้าง
3. ค้าขายขนาดเล็ก
4. ปศุสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงไก่ฟาร์ม
5. หัตถกรรม
6. รับราชการ
7. รายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ คิดเป็น 23,500 บาท / คน / ปี

ด้านเกษตรกรรมประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในพื้นที่ทั่วไปในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 90 และร้อยละ 10 เลี้ยงสัตว์และอาชีพอื่นๆ

สภาพทางสังคม

การศึกษา ด้านการศึกษาที่มีสถานที่หรือกิจกรรมที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ ได้รับการถ่ายโอนภารกิจอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน ค่าตอบแทน ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะ เงินสมทบประกันสังคมให้ดำเนินการมีดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา	6 แห่ง
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	2 แห่ง
3. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	1 แห่ง
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์	2 แห่ง
(ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากกรมการศาสนา)	
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ (อนุบาล 3 ขวบ)	1 แห่ง
(ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจาก สปช.)	

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

1. หมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวนบ้าน 1,495 ครัวเรือน
จำนวนประชาชน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6,996 คน
2. ศาสนา ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ นับถือศาสนาพุทธ
มีวัด / สำนักสงฆ์ 5 แห่ง
3. ภาษาและวัฒนธรรม ใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาเขมร)

สาธารณสุข ในเขตตำบลห้วยสำราญมีสถานอนามัยประจำตำบล ให้บริการ
แก่ประชาชนโดยผู้เข้ารับการรักษาจะเป็นโรคที่ไม่หนักมากนัก หากผู้ป่วยมีอาการที่หนักมาก
จะนำไปเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลกระสังซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ โดยให้บริการ
สาธารณสุขประกอบด้วย

1. สถานอนามัยประจำตำบล	1	แห่ง
2. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	14	แห่ง
3. อัตรการมีและใช้ส้วมราดน้ำครบทุกครัวเรือน		
4. อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน	14	แห่ง

นโยบายของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญได้กำหนดนโยบายการบริหารงาน
องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - 1.1 จัดให้มีถนนและสะพาน ตลอดจนการซ่อมบำรุงถนนและสะพานในหมู่บ้าน
ระหว่างหมู่บ้านและระหว่างตำบล เพื่อให้ประชาชนได้ใช้สัญจรไปมา และใช้ในการขนส่งผลิตผล
ทางการเกษตร
 - 1.2 จัดให้มีประปาหมู่บ้านและถังเก็บกักน้ำ ตามความจำเป็นในหมู่บ้านที่ยังขาด
แคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค
 - 1.3 ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ ติดตั้งหลอดไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ
ให้เพียงพอกับความต้องการของหมู่บ้าน
 - 1.4 ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการขุดลอกแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม รวมทั้งจัดหา
แหล่งน้ำใหม่ เพื่อใช้สำหรับเก็บกักน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี ตลอดจนดูแลแหล่งน้ำให้อยู่ในสภาพที่
สามารถเก็บกักน้ำได้ดี เพื่อใช้ในการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ตลอดจนอุปโภคบริโภค

2. นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1 จัดให้มีการศึกษาระบบรากฐาน โดยการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กก่อนเกณฑ์ (อนุบาล 3 ขวบ) ที่ถ่ายโอนและก่อตั้งขึ้นใหม่ที่อยู่ในตำบลห้วยสำราญ ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อรองรับเด็กเล็กที่อาจจะมีเพิ่มมากขึ้น

2.2 ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมกับปลูกจิตสำนึกการมีวิถีชีวิตแบบไทย

2.3 ประสานงานกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อดำเนินการในการจัดกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียนและภายในตำบล

2.4 จัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันให้กับโรงเรียน

2.5 จัดหาสื่อข้อมูลข่าวสาร เพื่อประชาชนในหมู่บ้านได้รับข้อมูลข่าวสาร เช่น การจัดหาหนังสือให้กับหมู่บ้าน / ชุมชน การติดตั้งหรือซ่อมแซมหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน

2.6 ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล

3. นโยบายด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

3.1 ส่งเสริมการตั้งกลุ่มอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรม ตลอดจนพัฒนากลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิมให้มีความเข้มแข็ง เพื่อใช้ในการพัฒนารายได้ให้กับครอบครัว และป้องกันการอพยพของแรงงาน

3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

3.3 จัดให้มีการป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข

3.4 จัดให้มีการแข่งขันกีฬาและการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีร่างกายแข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่หันไปหายาเสพติด

3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายของรัฐบาล

3.6 ดำเนินการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น वादภัย อุทกภัย ฯลฯ

4. นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 กู้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิมให้คงอยู่ตลอดไป

4.2 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้หรือปลูกป่าในที่สาธารณะ หรือตามพื้นที่ของหน่วยงานราชการ

4.3 คู่มือรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ในการวางแผนพัฒนาตำบลห้วยสำราญ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ ได้ดำเนินการประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาทุกครั้ง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา อันจะช่วยให้การวางแผนพัฒนาให้เป็นแผนพัฒนาที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างตรงจุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาก่อนหน้าแล้วและมีหัวข้อวิจัยที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งพอสรุปเนื้อหาางานวิจัย ได้ดังนี้

ไชยยะ เปรมอิสระกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความต้องการของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีระดับความต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่า ด้านร่างกายมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสวัสดิการจากรัฐตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุที่มีความต้องการมากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการอาหารที่มีประโยชน์ ที่อยู่อาศัยที่สะอาดและมีสภาพแวดล้อมดี ด้านจิตใจของผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการความเอาใจใส่ และความอบอุ่นจากลูกหลาน ต้องการลูกหลานอยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา ด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ด้านสังคม พบว่า มีความต้องการได้รับความรู้ในด้านศาสนา การดำรงชีวิตและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้ลูกหลานดูแลอุปการะเลี้ยงดูตามสมควร ต้องการมีรายได้หรือรายได้ให้เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพ

เสรี ทองเลิศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ความต้องการของผู้สูงอายุด้านสุขภาพ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาดูแลสุขภาพในระดับมาก แต่เมื่อจำแนกความต้องการด้านสุขภาพ พบว่าต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างสวนสุขภาพสำหรับพักผ่อนออกกำลังกาย และให้จัดอาหารเสริมในการบำรุง

สุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และมาก ความต้องการของผู้สูงอายุด้านสังคม พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือด้านสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนก ความต้องการด้านสังคม พบว่า ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา และรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการด้านที่อยู่อาศัยในระดับมาก เมื่อจำแนกความต้องการด้านที่อยู่อาศัย พบว่าต้องการให้จัดสถานที่อยู่อาศัยในช่วงกลางวันและจัดที่อยู่อาศัย ความต้องการด้านสวัสดิการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกความต้องการ ด้านสวัสดิการ พบว่า ต้องการให้จัดยานพาหนะรับ – ส่งผู้ได้รับบาดเจ็บ และต้องการให้จัดหา เครื่องอุปโภค บริโภค ตามฤดูกาล

ศุทธิพนิต บุญเรือง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า จะมีปัญหาทางด้าน สุขภาพ ด้านการดำรงชีวิต ความต้องการในชีวิตผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้สูงอายุ ด้านบริหารสังคม ด้านนันทนาการ ด้านสาธารณสุข และอยากให้องค์กรในท้องถิ่นให้ ความช่วยเหลือ และสนับสนุนด้านสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ เรื่องสวัสดิการด้านสุขภาพ มีความสำคัญเป็นอันดับต้น โดยผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุเกือบทั้งหมด ต้องการให้เทศบาล มีการจัดให้มีการตรวจสุขภาพฟรีให้กับผู้สูงอายุถึงบ้านหรือสถานเอนกนามัยใกล้ ๆ บ้าน และต้องการ ให้ผู้สูงอายุไม่เสียค่ารักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย แต่ยังมีแนวคิดอื่น ๆ อีกที่ยังเห็นว่า ยาสามัญ ประจำบ้านหรือแว่นตาสำหรับผู้สูงอายุที่มีสายตาขาวหรือสั้นมีความสำคัญ และอยากให้เทศบาล แจกอุปกรณ์ในการดำรงชีวิต เหล่านี้ให้กับผู้สูงอายุด้วย

ศราวุธ ไชยทองพันธ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครนายก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งใน หน่วยงานในระดับปฏิบัติการเป็นเจ้าหน้าที่ / เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน นักพัฒนาชุมชน และ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 – 3 ปี และมี ประสบการณ์ในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ด้านที่พักอาศัยในภาพรวมของการดำเนินการจัด สวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับน้อย โดยมีการ จัดบริการด้านที่พักอาศัยมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ ผู้สูงอายุภาพรวมของปัญหาอุปสรรคการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในเขตจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านการบริหาร ในประเด็นที่ว่า องค์กรมีงบประมาณน้อยไป ทำให้ไม่สามารถจัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้ และผลการศึกษาภาพรวม

ของแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครนายก ที่อยู่ในระดับมากที่สุดด้านการปฏิบัติงาน คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานควรมีการจัดทำทะเบียน และฐานข้อมูลผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา ต่างกันมีปัญหา อุปสรรคการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า บุคลากรที่ระดับการศึกษา ต่างกันมีปัญหา อุปสรรคการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อ แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะ จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครนายก ระดับนโยบาย ควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือฝึกรอบรมให้แก่บุคลากรด้านความรู้ เรื่องมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ การนำข้อมูลต่อภาครัฐ ด้านการจัดสรรงบประมาณ การ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ระดับบริหารควรจัดทำการสำรวจข้อมูล ผู้สูงอายุภายในตำบล จัดตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน และระดับปฏิบัติงาน ควรจัดลำดับ ผู้รับเบี้ยยังชีพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบรรเทาทุกข์แก่ประชาชน และควรเพิ่มภารกิจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และการประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดบริการสวัสดิการ ผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ

เกรียงศักดิ์ หอนงาม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการ ด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัด อุตรดิตถ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการทางสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการสูงสุดใน 3 อันดับแรกได้แก่ ความต้องการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านความมั่นคง โดยมี ความต้องการมากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป จากข้อมูลที่ได้้องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ ได้นำมาใช้ เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ได้แก่ ปลูกฝังให้ ประชาชนรู้จักการออม ทั้งในรูปของการออมเงินและทรัพยากรในท้องถิ่น การทำบัญชีลด ค่าใช้จ่าย การรวมกลุ่ม ผู้สูงอายุที่มีความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้เสริม โดยสนับสนุนด้านงบประมาณ วิชาการ และจัดหาตลาด การจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น การจัด งานวันผู้สูงอายุ การมอบเบี้ยยังชีพและสิ่งของ และการนำผู้สูงอายุที่ประสบผลสำเร็จมาเป็น ต้นแบบในการเรียนรู้ประสบการณ์ เป็นต้น

อุษกร เหมือนเดช (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการในการได้รับ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ ได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม

ในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด (สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร โรคประจำตัว มีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน มีปริมาณความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันโดยผู้สูงอายุที่หม้าย / หย่าร้าง ผู้ที่อยู่กับ คู่สมรสมีความต้องการมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับญาติ และผู้ที่อยู่คนเดียวต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่กับบุตรหลาน ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์มีความต้องการมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้สูงอายุที่มีรายได้ระดับต่ำมีความต้องการมากกว่าผู้สูงอายุนายได้ระดับสูงกว่า

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในประเทศไทย มีความพยายามที่จัดบริการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุหลายรูปแบบ หลายกิจกรรมด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุและสร้างคุณภาพผู้สูงอายุให้มากที่สุด ทั้งนี้การดำเนินงานย่อมมีปัจจัยแห่งความสำเร็จหลายประการ ไม่ว่าจะจากนโยบายของรัฐบาล ระเบียบ กฎหมาย งบประมาณ การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลของบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง การทราบถึงข้อมูลปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุย่อมเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหา ผู้สูงอายุยังมีความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้นการบริการทางสวัสดิการสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เป็นที่พึงอีกหนทางหนึ่งของผู้สูงอายุที่จะตอบสนองความต้องการให้กับผู้สูงอายุ ส่วนระดับความต้องการของผู้สูงอายุจะมากหรือน้อย ถูกกำหนดโดยความสามารถ วิถีชีวิตของผู้ต้องการเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีวิถีชีวิตอยู่ในชุมชนแต่ละชุมชน ในเขตตำบล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 772 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ . 2542 : 148) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตตำบลห้วยสำราญ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านห้วยสำราญ	114	38
บ้านน้ำอ้อม	70	24
บ้านกุศโคลน	106	36
บ้านหนองรักษ์	45	15
บ้านตะครอง	52	18
บ้านประคู้	61	21
บ้านหนองไผ่	41	14
บ้านตาเป่า	38	12
บ้านโนนอิน	30	10
บ้านตาดิ	61	21
บ้านสวนรวม	26	8
บ้านครองสุข	42	14
บ้านครองสมบูรณ์	46	15
บ้านห้วยแสนสุข	40	14
รวม	772	260

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้ตอบสามารถเลือกระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมได้ 6 ระดับ คือ ต้องการมากที่สุด ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย ต้องการน้อยที่สุด และไม่มีความต้องการ สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนในกรณีคำถามเป็นข้อความเชิงบวก (ต้องการ) เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ต้องการมากที่สุด	ให้	6	คะแนน
ต้องการมาก	ให้	5	คะแนน
ต้องการปานกลาง	ให้	4	คะแนน
ต้องการน้อย	ให้	3	คะแนน
ต้องการน้อยที่สุด	ให้	2	คะแนน
ไม่มีความต้องการ	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จากการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบเครื่องมือมีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นายสำเริง ปราบภูรัตน์ ท้องถิ่นอำเภอกระสัง

2.4.2 นางสาวครุณี เข็มบุปผา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ

2.4.3 คร.ผดุงชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลำควน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9719 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 260 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่

(Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบด้วยคำอธิบาย

4. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี. 2530 : 79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51-6.00	มีความต้องการมากที่สุด
4.51-5.50	มีความต้องการมาก
3.51-4.50	มีความต้องการปานกลาง
2.51-3.50	มีความต้องการน้อย
1.51-2.50	มีความต้องการน้อยที่สุด
1.00-1.50	ไม่มีความต้องการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	260	100
1. เพศ		
1.1 ชาย	91	35.00
1.2 หญิง	169	65.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 60 – 70 ปี	154	59.23
2.2 อายุ 71 – 80 ปี	76	29.23
2.3 อายุ 81 – 90 ปี	28	10.77
2.4 อายุ 91 ปีขึ้นไป	2	0.77
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	158	60.77
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	1	0.38
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	0	0.00
3.4 ปวส. / อนุปริญญา	0	0.00
3.5 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3	1.15
3.6 ไม่ได้รับการศึกษา	98	37.69
4. อาชีพ		
4.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	91	35.00
4.2 เกษตรกรรม	161	61.92
4.3 รับจ้าง	4	1.54
4.4 อาชีพส่วนตัว / ค้าขาย	3	1.15
4.5 อื่น ๆ (ไปรตระบุ).....	1	0.38

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 260 คน เป็นเพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 เป็นเพศหญิง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00

จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 60 – 70 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 59.23 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 71 – 80 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 91 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.77

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 60.77 รองลงมาคือ ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 37.69 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ ปวส./อนุปริญญา ไม่มี

จำแนกตามอาชีพ อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 61.92 รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.38

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 4 – 8 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ			
1. ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล	4.98	0.51	มาก
2. ด้านรายได้	5.00	0.53	มาก
3. ด้านนันทนาการ	4.92	0.53	มาก
4. ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน	4.95	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	4.96	0.52	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.96$)
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้
ด้านรายได้ ($\bar{X} = 5.00$) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.98$) ด้านการสร้างบริการ
และเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\bar{X} = 4.95$) และด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.92$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพและ
การรักษาพยาบาล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ท่านต้องการได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำ การดูแลสุขภาพ	4.15	0.43	ปานกลาง
2. ท่านต้องการให้จัดตั้งศูนย์บริการส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุในชุมชน	5.02	0.66	มาก
3. ท่านต้องการให้มีการจัดบริการทางการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย	5.29	0.67	มาก
4. ท่านต้องการให้มีสถานที่ออกกำลังกายและเครื่องออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
5. ท่านต้องการให้มีการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี	5.26	0.68	มาก
6. ท่านต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
7. ท่านต้องการให้มีการตรวจวัดสายตาและมอมแว่นตาแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	5.02	0.66	มาก
8. ท่านต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษในโรงพยาบาล	5.03	0.64	มาก
9. ท่านต้องการให้มีหน่วยบริการตรวจรักษาพยาบาลเบื้องต้นเคลื่อนที่ในชุมชน	5.02	0.66	มาก
10. ท่านต้องการให้มีการตรวจรักษาฟันและช่องปากทำฟันปลอมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	5.11	0.72	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ			
11. ท่านต้องการได้รับความรู้เรื่องการทำกายภาพบำบัดเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
12. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการตรวจรักษาพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	5.02	0.66	มาก
13. ท่านต้องการให้บริการช่วยเหลือรถรับ – ส่ง เมื่อเจ็บป่วยเข้ารับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	5.02	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.98	0.51	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล ห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 ต้องการให้มีการจัดบริการทางการแพทย์ทางเลือก ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย ($\bar{X} = 5.29$) รองลงมาคือข้อ 5 ต้องการให้มีการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 5.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 1 ต้องการได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพ ($\bar{X} = 4.15$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านรายได้
โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
14. ท่านต้องการกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชน	5.02	0.66	มาก
15. ท่านต้องการให้เพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพต่อเดือน	5.10	0.70	มาก
16. ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
17. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	4.82	0.68	มาก
18. ท่านต้องการให้มีบริการส่วนลดในรายการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งวัฒนธรรมทางท้องถิ่น	5.02	0.66	มาก
19. ท่านต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นประจำทุกเดือน	5.04	0.72	มาก
20. ท่านต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นเงินสด	5.02	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	5.00	0.53	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 15 ต้องการให้เพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพต่อเดือน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 5.10$) รองลงมาคือ ข้อ 19 ต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นประจำทุกเดือน ($\bar{X} = 5.04$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 17 ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ($\bar{X} = 4.82$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ
โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
21. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ เช่น วันผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
22. ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปแบบของการรวมกลุ่ม ชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
23. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชน	4.71	0.66	มาก
24. ท่านต้องการให้มีสโมสรผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
25. ท่านต้องการให้จัดทัศนศึกษาตามสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยว นอกสถานที่อย่างน้อยปีละครั้ง	4.87	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.92	0.53	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล
ห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ
ข้อ 21 , 22 , 24 ต้องการให้มีกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ เช่น วันผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการ
ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปแบบของการรวมกลุ่ม ชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุ ต้องการให้มี
สโมสรผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 5.02$) รองลงมาคือข้อ 25 ต้องการให้จัดทัศนศึกษาตามสนใจ เช่น
แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ อย่างน้อยปีละครั้ง ($\bar{X} = 4.87$)
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 23 ต้องการให้มีศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชน ($\bar{X} = 4.71$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
26. ท่านต้องการให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5.02	0.66	มาก
27. ท่านต้องการให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5.02	0.66	มาก
28. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการชุมชนอเนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ	5.02	0.66	มาก
29. ท่านต้องการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน	4.70	0.66	มาก
30. ท่านต้องการให้มีบริการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุทำงานบ้าน	5.02	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.95	0.58	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 26 , 27 , 28 , 30 ต้องการให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องการให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องการให้มีศูนย์บริการชุมชนอเนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีบริการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุทำงานบ้าน ($\bar{X} = 5.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คือข้อ 29 ต้องการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ($\bar{X} = 4.70$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ	70	35.53
2. ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้	65	32.99
3. ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ	30	15.22
4. ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพาผู้สูงอายุไปทัศนจรตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	20	10.15
5. ต้องการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	12	6.09
รวม	197	100

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35.53 รองลงมาคือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99 และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.22 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 772 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตารางของเครจซีและมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย หลังจากนั้น ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไขสำนวนและภาษาให้ได้คำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทำการพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9719 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามจำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ รายด้าน 4 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล ห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ระดับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าได้ดังนี้ คือ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน และด้านนันทนาการ ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้สูงอายุต่อความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ รongลงมา คือ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบล ห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการ ด้านสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสังคมไทยในปัจจุบันกลายเป็นสังคมของผู้สูงอายุ จำนวนผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้น อัตราการถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน ที่ต้องออกไปประกอบอาชีพต่างจังหวัดสูงขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน เปลี่ยนไปจากอดีตมาก มีการแข่งขันกันสูง ในชุมชนส่วนใหญ่จึงเหลือเพียงผู้สูงอายุและเด็กที่ต้องอาศัยอยู่กับตามพึ่ง วิทยุหนุ่มสาวและกลุ่มผู้ใช้แรงงานก็จะออกนอกพื้นที่ ไม่ได้อยู่ดูแลปู่ย่าตายาย พ่อแม่ ปัญหาสุขภาพก็เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากอายุมากขึ้นระบบต่าง ๆ ของร่างกายก็ทำงานผิดปกติ ไปจากเดิม ทำให้มีโรคประจำตัว การเดินทางไปรักษาก็ยากลำบาก รายได้ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ก็น้อยลง เพราะกำลังในการทำงานน้อยลง ไม่สามารถไปทำงานทำไร่ทำสวนได้เหมือนเดิม

การได้พบปะผู้คนในสังคม หรือต่างสังคมก็มีโอกาสน้อย การได้ออกไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นมีโอกาสน้อยมากหรือบางรายก็ไม่มีโอกาสเลย การให้บริการด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐ และเอกชน ยังไม่ทั่วถึงครอบคลุมอย่างจริงจัง และอาจเป็นเพราะประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยยะ เปรมอิสระกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าระดับความต้องการของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ รายด้านทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะยากจน จึงต้องการการให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งยังต้องการให้มีการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อในการรักษาโรคแบบการแพทย์แผนไทย การรักษาแบบดั้งเดิม การใช้สมุนไพรในการรักษา จึงทำให้มีความต้องการในด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศุทธิพนิต บุญเรือง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า จะมีปัญหาด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการวิจัยด้านรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยมาก มีฐานะยากจน ไม่ได้ประกอบอาชีพ ได้รับการดูแลจากบุตรหลานน้อย ผู้สูงอายุบางรายไม่ได้รับการดูแลเลย เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ทำให้บุตรหลานไม่มีศักยภาพที่จะดูแลปู่ย่าตายาย พ่อแม่ได้เท่าที่ควร ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้เพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพต่อเดือน ปัจจุบันได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพต่อเดือนเพียง 500 บาทเท่านั้น หากจะพิจารณาตามสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เงินจำนวนนี้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุอย่างแน่นอน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูซุกร เหมือนเดช (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการวิจัยด้านนันทนาการ พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสดูออกมากับเพื่อนวัยเดียวกัน หรือไม่ได้ออกไปท่องเที่ยวนอกสถานที่กับบุตรหลาน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนน้อย ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้มีการจัดงานในวันสำคัญ เช่น วันผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้มีโอกาสได้พบปะกับเพื่อนวัยเดียวกัน ให้สังคมเล็งเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมการรวมกลุ่ม สมาคม ชมรมผู้สูงอายุเพื่อทำกิจกรรมให้กับสังคม ผู้สูงอายุจะรู้สึกที่ตนเองก็ยังมีคุณค่า ไม่ได้เป็นเพียงไม้ใกล้ฝั่งที่ไร้ประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ หอนงาม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก

2.4 ผลการวิจัยด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการต้องการให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเดินทางไปรับบริการต่างๆ ของผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความยากลำบาก ความต้องการให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องอาศัยอยู่เพียงลำพัง หรือบางครั้งต้องดูแลหลาน ซึ่งพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด เป็นภาระกับผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสรี ทองเลิศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดยานพาหนะรับ - ส่ง ผู้ได้รับบาดเจ็บและต้องการให้จัดหาเครื่องอุปโภค บริโภค ตามฤดูกาล อยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ สาเหตุที่ผู้สูงอายุมีความต้องการเช่นนี้ อาจเนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันเพียง 500 บาทต่อเดือน ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ หากมีการเพิ่มเบี้ยยังชีพมากกว่านี้ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้นจากปัจจุบัน ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ การจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เป็นอีกทางหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ สร้างคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุในชุมชนไม่สามารถไปกู้เงินจากแหล่งเงินทุน ไม่ว่าจะเป็นธนาคารหรือบริษัทต่าง ๆ หากองค์การบริหารส่วนตำบล

สามารถจัดตั้งกองทุนเงินกู้สำหรับผู้สูงอายุก็จะเป็นการช่วย ให้ผู้สูงอายุมีเงินทุนในการประกอบอาชีพได้อีกทางหนึ่ง ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล พาผู้สูงอายุไปทัศนจรตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่อยู่ ในชุมชนมีโอกาสน้อยมากที่จะได้พบปะกับผู้คนวัยเดียวกันหรือต่างวัย ต่างสถานที่ โอกาสที่จะ ได้ไปเที่ยวนอกสถานที่ก็มีน้อยมากเช่นกัน ต้องการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัยยังมีจำนวนไม่มากเท่าใดนัก เนื่องจากไม่มีครอบครัว พี่น้อง หลาน ญาติ ไม่มีศักยภาพ ในการดูแล จึงต้องการให้จัดที่พักให้กับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้การบริการด้านสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุเป็นไปตามความต้องการ และครอบคลุมทั่วถึง ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

1.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบ ควรมีการให้บริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลมากขึ้น เช่น การจัดบริการทางการแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ได้แก่ การแพทย์แผนไทย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องสมุนไพร การรักษาแบบโบราณ และที่สำคัญของค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความรู้กับผู้สูงอายุเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง

1.2 ด้านรายได้ จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบ ควรมีการให้บริการสวัสดิการสังคมด้านรายได้มากขึ้น เช่น เพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ การจัดตั้งกองทุนเงินกู้ให้กับผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพ จัดการอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ด้านการออกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำทุกเดือนเป็นเรื่องที่ดี ควรรักษาการให้บริการนี้ไว้ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนมากเดินทางไปธนาคารลำบาก

1.3 ด้านนันทนาการ จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบ ควรดำเนินการจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ ซึ่งถือเป็นบริการที่ผู้สูงอายุพึงได้รับ เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะวันผู้สูงอายุ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม ชมรม สมาคมผู้สูงอายุ การจัดการทัศนศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา อย่างน้อยปีละครั้ง จะทำให้ผู้สูงอายุในองค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่รู้สึกว้าเหวเองไร้ค่า อยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ และทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดียิ่งขึ้น

1.4 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน จากผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบ ควรดำเนินการจัดสวัสดิการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน กิจกรรมที่สำคัญควรจะดำเนินการ เช่น การจัดให้มีการบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในพื้นที่อาศัยอยู่อย่างโดดเดี่ยว บางรายไม่มีครอบครัวญาติก็ไม่ใส่ใจดูแล หากองค์กรบริหารส่วนตำบลจัดการบริการได้แบบนี้ ก็จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกอุ่นใจ ไม่รู้สึกว้าเหวเองโดดเดี่ยว ไร้คุณค่าในสังคม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาระดับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กานดา พูนลาภทวี. (2530). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เกรียงศักดิ์ หอนงาม. (2551). ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โกวิท พวงงาม. (2546). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศรีนิตติ้งเซ็นเตอร์.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง. (2547). คู่มือมิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
- ไชยยะ เปรมอิสระกุล. (2549). ความต้องการของผู้สูงอายุในอำเภอสาคู จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขานโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). ศึกษานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทยหมวดแนวคิดพื้นฐานรัฐกับการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2541). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- บุญรอด ศรีผดุง. (2553). การศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ : โปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พรชัย เทพปัญญาและคณะ. (2547). **การปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ : สัมพันธ์พาณิชย์.
- มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. (2540). **ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลผู้สูงอายุ จากครอบครัว**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มัทนา จริยรัตน์ไพศาล. (2542). **สุขภาพผู้สูงอายุ**. กำแพงเพชร : คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- มาริสา ภู่อึ้ง. (2546). **งานสังคมสงเคราะห์ : มรรควิธีสู่การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ : ประชาสงเคราะห์ 2.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น ความก้าวหน้า หลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540**. กรุงเทพฯ : คลังวิชา.
- ศราวุธ ไชยทองพันธ์. (2551). **แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครนายก**. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่มที่ 2**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์. (2541). **ระบบความมั่นคงทางสังคม**. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุทธิพนิต บุญเรือง. (2550). **ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ**. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สายสวาท เกตราสุวรรณ. (2542). **ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ ศึกษาเฉพาะ กรณีจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2552). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

- สุพัตรา สุภาพ. (2543). **สังคมและวัฒนธรรมไทย นิยมครอบครัว ศาสนา ประเพณี.**
พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรกุล เจนอบรม. (2543). **วิทยาการผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ทองเลิศ. (2550). **ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอตระพังชล จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาการปกครองท้องถิ่น).** ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไสว พรหมณี. (2541). **นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ. (2551). **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554 - 2556).** บุรีรัมย์ :
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ.
- อุซุกร เหมือนเดช. (2552). **ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนา).** กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสำเร็จ ปรากฏรัตน์

ด้วย นางสมพิศ มีสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๑๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณครุณี เข็มบุปผา

ด้วย นางสมพิศ มีสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ ๖๓๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยั่งยืน

ด้วย นางสมพิศ มีสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลำดวน

ด้วย นางสมพิศ มีสุข นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสมพิศ มีสุข ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมาก ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๙๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ

ด้วย นางสมพิศ มีสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานที่การค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
ในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำค้นคว้าอิสระของหลักสูตรการศึกษา
ระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประกอบการศึกษาในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่
ท่านผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ได้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็น
จริงทุกประการและครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 1. () ชาย
 2. () หญิง
2. อายุ
 1. () 60 – 70 ปี
 2. () 71 – 80 ปี
 3. () 81 – 90 ปี
 4. () 91 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 1. () ประถมศึกษา
 2. () มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. () มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 4. () ปวส. / อนุปริญญา
 5. ()ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
 6. () ไม่ได้รับการศึกษา
4. อาชีพ
 1. () ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 2. () เกษตรกรรม
 3. () รับจ้าง
 4. () อาชีพส่วนตัว / ค้าขาย
 5. () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ					
	6	5	4	3	2	1
ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ						
ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล (ต่อ)						
12. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการตรวจรักษาพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
13. ท่านต้องการให้บริการช่วยเหลือรถรับ – ส่ง เมื่อเจ็บป่วยเข้ารับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
ด้านรายได้						
14. ท่านต้องการกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชน
15. ท่านต้องการให้เพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพต่อเดือน
16. ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ
17. ท่านต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
18. ท่านต้องการให้มีบริการส่วนลดในรายการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งวัฒนธรรมทางท้องถิ่น
19. ท่านต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นประจำทุกเดือน
20. ท่านต้องการรับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นเงินสด
ด้านนันทนาการ						
21. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ เช่น วันผู้สูงอายุ
22. ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของการรวมกลุ่ม ชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุ
23. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชน
24. ท่านต้องการให้มีสโมสรผู้สูงอายุ
25. ท่านต้องการให้จัดทัศนศึกษาตามสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่อย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อคำถาม	ระดับความต้องการ					
	6	5	4	3	2	1
ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ						
ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน						
26. ท่านต้องการให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
27. ท่านต้องการให้มีบริการกิจกรรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
28. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการชุมชนเอนกประสงค์แก่ผู้สูงอายุ
29. ท่านต้องการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
30. ท่านต้องการให้มีบริการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการศึกษาวิจัยฉบับนี้

สมพิศ มีสุข

ผู้วิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	150.8333	624.9023	.1870	.9749
A2	151.1000	613.4034	.4189	.9738
A3	151.0333	599.5506	.8418	.9719
A4	150.9667	600.9299	.7700	.9721
A5	150.7333	597.5126	.8610	.9718
A6	150.8667	593.0851	.9380	.9714
A7	150.8000	594.9931	.9044	.9716
A8	150.9667	590.4471	.8727	.9716
A9	150.9667	595.2057	.8658	.9717
A10	150.9000	596.9897	.8637	.9717
A11	150.8667	598.1885	.8580	.9718
A12	151.0333	586.9989	.8186	.9718
A13	151.0000	584.8966	.9143	.9713
B14	151.2667	583.7885	.8939	.9714
B15	150.9667	584.6540	.8591	.9716
B16	151.0667	584.6851	.8511	.9716
B17	151.2000	582.7172	.8582	.9716
B18	151.1667	585.1092	.8641	.9716
B19	151.1000	588.7828	.8589	.9716
B20	150.9667	587.9644	.8944	.9714
C21	151.0000	593.5172	.7979	.9719
C22	151.1000	593.7483	.8130	.9719
C23	151.0333	587.8954	.8976	.9714
C24	151.2000	590.9241	.8721	.9716
C25	151.0667	593.1678	.8356	.9718
D26	150.9000	602.3000	.7406	.9723
D27	150.9667	603.7575	.6758	.9725
D28	150.9000	600.9897	.7709	.9721
D29	150.8667	604.3954	.7109	.9724
D30	150.8333	600.9023	.7471	.9722

-

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9719

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	สมพิศ มีสุข
วันเดือนปีเกิด	3 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	175 หมู่ที่ 4 ตำบลอิสาน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่ ประวัติการศึกษา	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ พ.ศ 2539 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2541 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2545 ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกฟิสิกส์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2554 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์